

**RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON**

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

### FREE TRANSLATION

By the Grace of G-d  
5th Day of the Week of Tazri'a<sup>1</sup>  
Rosh Chodesh<sup>2</sup> Nissan,<sup>3</sup> 5746  
Brooklyn, N.Y.

To the Sons and Daughters of  
Our People Israel, Everywhere,  
G-d bless you all!

Greeting and Blessing:

It has often been emphasized that everything in Torah (meaning, "teaching")<sup>4</sup> is an instruction and teaching in Jewish life. The importance of such teaching is even greater when it centers on something that is of a comprehensive nature,<sup>5</sup> or on a comprehensive Mitzvah; it is especially significant when the subject is Pesach, the *first*<sup>6</sup> of the three comprehensive festivals (Pesach, Shovuos, and Succos) — the first, not only in time, but also in being foremost as the one from which the other two festivals derive.<sup>7</sup>

Hence it is not surprising that Pesach is so rich in spiritual values and in practical instructions, in all of its numerous particulars and details mentioned in *Torah sheBiksav* (the Written Torah) and *Torah sheb'Al Peh* (the Oral Torah).

Today, being Rosh Chodesh Nissan, is surely the proper time<sup>8</sup> to deliberate their profound significance.

\* \* \*

In previous letters various instructive lessons of Pesach have been discussed. Here we shall dwell on one of the comprehensive aspects of Pesach, namely, that the festival of

Yetzias Mitzraim is the "Birthday"<sup>9</sup> of our Jewish people as a people; hence also of every Jew individually, within Klal Yisroel.

With Yetzias Mitzraim began, and was established a new "Seder" (order) — a "סדר פסח כהלכתו" (a "Pesach-order as ordained") — for the future of our Jewish people for all generations. And Pesach also brings to mind that this order has to be remembered as a "remembrance of the Deliverance from Mitzraim"<sup>10</sup> in the everyday life, and has to be reflected in the *personal* "Seder Pesach kHilchosoi" of every Jew and all Jews — men, women, and children.

Parenthetically: This is also one of the explanations<sup>11</sup> why many texts, according to widespread custom, do *not* include<sup>11</sup> the words פסח כהלכתו<sup>12</sup> חסל סדור ("This ends the Pesach Order as ordained") at the conclusion of the Pesach Haggadah,

For the said "Seder" *does not end*; on the contrary, it has only begun today, as with a newborn child, and with a renewed self-appraisal on each successive birthday, when one becomes a year older and wiser.

Yetzias Mitzraim — the exodus from Egypt, took place in great haste<sup>13</sup> (בחפזון) — "in haste<sup>14</sup> did we go out of Egypt." This haste started already before, when they fulfilled the commandment, "You shall eat it (the Korban Pesach) in haste";<sup>15</sup> so much so, that it expressed itself also in external things, such as, "your loins girded,<sup>16</sup> your shoes on your feet, and your staff in your hand." And the haste of the Jews was coupled with the haste of the Egyptians; and both hastes were derived from, as it were, the haste of the Shechinah<sup>17</sup> — G-d.

Also the name "Pesach" has to do with haste — "jumping" and "Passing over."<sup>18</sup>

At the same time, the Torah relates, the exodus was "with an uplifted hand;"<sup>19</sup> a deliverance through "the King of kings, the Holy One blessed be He, personally<sup>20</sup> revealed Himself before them and delivered them;"<sup>21</sup> a complete Geulo; and immediately after the initial "flight of the people,"<sup>22</sup> there appeared the Clouds of Glory<sup>23</sup> and they stopped fleeing.

Moreover, and this, too, is essential — it is emphasized<sup>26</sup> that the forthcoming Geulo through Moshiasch Tzidkeinu will be in a manner of “you shall not go out in haste, nor walk in fleeing”; and that it is necessary to prepare for it in terms of suitable *similar* conduct.

\* \* \*

The explanation of the above (seeming anomaly), especially in terms of *practical instruction*,<sup>26</sup> which is further underscored by the repetitious emphasis on *remembrance* of Yetzias Mitzraim every day.

Bearing in mind that while the purpose of all Torah instructions is that they be translated into actual performance, this is all the more so in regard to instructions relating to Pesach, of which it is stated that “it is incumbent upon a Jew to see himself as though he personally this day went out of Mitzraim”<sup>27</sup> — is as follows:

Human conduct in general, particularly Jewish conduct, comprises two aspects: that of *סור מרע*, “turn away from evil,” and that of *ועשה טוב*, “and do good”<sup>28</sup> (i.e. acts *prohibited* and acts *obligatory*).

*Turn away from evil* means that whenever and wherever there is a suspicion of evil, one must immediately turn away from it.<sup>29</sup> Pesach reminds us and emphasizes that it is necessary to *flee* from it.

This is what happened with the Jews in Egypt. When they reached the level of understanding<sup>30</sup> the depth of evil in Mitzraim, to which they were exposed to, especially after they were fortified in this realization by eating of the Korban Pesach in a manner of “loins girded, shoes on their feet, and staff in hand,” and then finally came the first opportunity to escape from there — they did not have to rely on Pharaoh’s urging them to leave; they fled in all haste, impelled by their own determination to escape from that evil as quickly as they could.

At the same time they went out "with an uplifted hand" (with pride, triumph, and uncompromising stance) in all matters of *do good*.

And this is the central point of "Yetzias Mitzraim" that a Jew is required to relive *every day*, namely; to free himself from the evil that was "practiced in Mitzraim,"<sup>31</sup> and from spiritual slavery, all the way to the point of emancipation from *mtzorim u'gvulim* (limitations and restraints)<sup>32</sup> of the world around and its mundane conventionalism, as explained at greater length elsewhere.

\* \* \*

Herein we find also the difference, in general, between the first Geulo, the Geulo from Mitzraim, and the future and final Geulo. For, although the future Geulo will be accompanied by Divine wonders "like those shown in the days of your departure from Mitzraim,"<sup>33</sup> and even by greater wonders,<sup>34</sup> yet the Geulo from the present Golus (exile) will be in a manner of "you shall not go out in haste, nor walk out in flight" —

For, inasmuch as there will be no evil left at all, in fulfillment of the Divine assurance, "and the spirit of uncleanness I shall remove from the earth,"<sup>35</sup> there will be no need<sup>36</sup> to work on "turning away from evil," and serving HaShem will be entirely concentrated on *doing good*, as the Rambam concludes his opus magnum<sup>37</sup> (on the same note as he began it): "and (then) the whole occupation of mankind will be to know HaShem as the waters cover the sea."<sup>38</sup>

\* \* \*

May HaShem grant that as from today, Rosh Chodesh Nissan, the particular auspicious month of Geulo,<sup>39</sup> everyone should "go from strength to strength"<sup>40</sup> in the days ahead, everyone — men and women — actively pursuing the Pesach teachings mentioned above, and translating them in their everyday experience and conduct all year round,

And all the above should speedily in our own days hasten still further the coming of the true and complete Geulo through Moshiach Tzidkeinu, very soon indeed.

With esteem and with blessing for  
Hatzlocho in all above, and for a  
Kosher and inspiring Pesach<sup>41</sup>

/ Signed: Menachem Schneerson /

(1) שהתחלתה מצות מילה — וביום השמיני ימול (ולהעיר, אשר בשיעור היומי דלימוד הרמב"ם — ג' פרקים ליום — מתחילים ללמוד היום הלכות מילה), שמצוה זו עיקר בהקרבת ואכילת קרבן פסח (בא יב, מג ואילך) שנצטוו עליו ב"ר ניסן (פסחים ו, ב ובתוד"ה ממאי שם. פרש"י (ממכילתא) עה"פ בא שם, ג. וראה פרש"י (ממכילתא) עה"פ שם, כח: כיון שקבלו עליהם (מר"ח) מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו. וראה מכתב ר"ח ניסן התשל"ז — הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים (קהת התשמ"ז) ע' עדרת). (2) ועד"ו יום א' דחה"פ שנה זו — חל ביום ה' בשבוע, כמו הקביעות דשנת יציאת בני ישראל מארץ מצרים (שבת פז, ב. שו"ע אדה"ז אור"ח ר"ס תל. וראה גם שם סתצ"ד ס"א). שאותו היום נטל עשר עטרות — שבת פז, סע"ב (וראה שם תוד"ה עשר. תו"ש לפקודי מ סקי"ט. ושו"נ), הובא בפרש"י ר"פ שמיני. נשא ז, יב — מסדר עולם (רבא — פ"ז). וראה מכתב עש"ק ר"ח ניסן התשמ"ה הערה ד"ה ראש חודש ניסן (הגש"פ הנ"ל ע' תשסא). (3) צירופו ישמחו השמים ותגל הארץ, הוי' כסדרו (משנת חסידים מס' ניסן בתחלתה. וראה אור"ת להה"מ (הוצאת קה"ת) בא ד"ה החודש הזה (ל, א). וראה מכתב ר"ח ניסן התשמ"א הערה ד"ה חודש ניסן (הגש"פ הנ"ל ע' תשי"ז), ואות שלו — אל"ף (אותיות פלא) דאד' (אוה"ב בא ד"ה החודש הזה ע' רנז). ניסן: לשון נסי נסין (ע"פ ברכות נז, רע"א. וראה חדא"ג מהרש"א שם). וראה מכתב י"א ניסן התשמ"ג הערה ד"ה ניסן (הגש"פ הנ"ל ע' תשדמ). (4) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. גו"א ר"פ בראשית. זח"ג נג, ב. ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט שכל דבר ודבר אשר האדם רואה או שומע הוא הוראת הנגהה בעבודת השם (היום יום ע' נב. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות ס' קדו-קט. ושו"נ). (5) ובמיוחד אשר ענין זכר ליציאת מצרים הוא: יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו (חינוך מצוה כא). (6) ר"ה ד, א. (7) שבועות: כדכתיב בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה (שמות ג, יב. וראה פרש"י עה"פ משמור" פ"ג,

(1) סוכות: כדכתיב למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני־ישראל בהוציא אותם מארמ־צ (אמור כג, מג. וראה שו"ע אדה"י חא"ח סתרכ"ה). (8) כי בכלל — הרי שלשים יום לפני הפסח (מפורים ואילך — שו"ע אדה"י חא"ח ר"ס תרכט) שואלין ודורשין בהלכות הפסח. וראה שקלים פר"א וביירושלמי שם. סה"מ תרכ"ז ד"ה החדש ס"ד (ס"ע מב ואילך). ועוד. (9) ראה יחזקאל קאפיטל טז ובמפרשים שם. תור"א ר"פ וארא. תור"ח ואה"ת שם. (10) ראה ואתחנן ה, טו. — וראה מו"נ ח"ב פל"א (הובא ברמב"ן ואתחנן שם, יב). חינוך מצוה כא. מצוה לב. וראה שער הכולל (להרא"ד לאוואט) פ"ז סכ"ט. (11) ראה שיחת חג הפסח התשי"ג (ספר השיחות התשי"ג ע' 75. נעתק בהגש"פ (הוצאת קה"ת) בסופה). נתבאר בהגש"פ הנ"ל ע' קפב ואילך. (12) כן הוא בכל העדויות וכו', וצ"ע ה' "סידור" ולא סדר, כמו שנדפס, "סדר קרבן פסח" וכי"ב. (13) ראה טז, ג. (14) התחלת נוסח ההגדה להרמב"ם. וראה תרגום אונקלוס עה"פ ראה שם: בבהילו נפקתא מארעא דמצרים. ועד"ז בתיב"ע. (15) בא יב, יא. וראה שמור" פט"ו, ו. (16) בא שם. וראה המשך וככה תרל"ז פ"ד. סה"מ תער"ב-תרע"ז ע' קעד ואילך. (17) ברכות ט, א. מכילתא עה"פ בא שם. יל"ש עה"פ (רמז קצט). יל"ש ישעי' עה"פ (ישעי' נב, יב) כי לא בחפזון תצאו (רמז תעו). ובתיב"ע עה"פ בא שם: בבהילו דשכינת מארי עלמא. וראה ד"ה וככה באוה"ת בא ע' רצא ואילך. שם ע' רצח ואילך. כרך ח ע' בתתקלד ואילך. המשך וככה תרל"ז בתחילתו (פרקים א"ג) ובסופו (פקיט ואילך). ד"ה וככה תער"ב (סה"מ תער"ב-תרע"ז ע' קנח ואילך). ד"ה כי בחפזון תשח פ"א-ב (סה"מ תש"ח ע' 151 ואילך). ד"ה וככה תשל"ז. (18) ראה פרש"י עה"פ בא שם: הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה כו' ואתם עשו כל עבודותי לש"ש דרך דילוג וקפיצה וזכר לשמו שקרוי פסח. וראה תור"ח שמות רה, א. סה"מ אעת"ר ע' סו ואילך. ובכ"מ. ראה לקו"ת שה"ש (טו, סע"ב) עה"פ (שה"ש ב, ח). מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות" (פסוק השייך לצי"מ — מדרשים דלעיל הערה 17. וראה לקו"ת שם ד"ה קול דודי (יד, סע"ב ואילך)) — בביאור החילוק בין דילוג לקפיצה (ממשנה אהלות פ"ח מ"ה וירוש' ביצה פ"ה ה"ב). (19) בשלח יד, ח. ובתרגום אונקלוס עה"פ: בריש גלי. ובפרש"י שם: בגבורה גבוהה ומפורסמת. ולהעיר מאוה"ת בא ע' רצא. המשך וככה תרל"ז בתחילתו. (20) הגש"פ פיסקא ויוציאנו. וראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקכד. (21) הגש"פ פיסקא מצה זו. וראה לקו"ת צו ד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו, ס"ג (יב, ב ואילך). (22) בשלח יד, ה. (23) סוכה יא, סע"ב. מכילתא עה"פ בא שם, לו. תנחומא עה"פ שם (ס"ו ט). מכילתא עה"פ בשלח יג, כ. תור"ב עה"פ אמור כג, מג. תיב"ע, ת"א ופרש"י עה"פ אמור שם. (24) מכילתא ויל"ש דלעיל הערה 17. שמור" פט"ו, ו. ד"ה וככה וד"ה כי בחפזון שבהערה הנ"ל. (25) ישעי' נב, יב. (26) שהמעשה הוא העיקר (אבות פ"א מ"ז). (27) הגש"פ פיסקא בכל דור דור, ממשנה פסחים קטז, ב. ומוסיף ומבאר בזה כ"ק אדמור"י הזקן ובתניא (ר"פ מז): בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים. וראה הגש"פ הנ"ל ע' תכד ואילך. (28) תהלים לד, טו. להעיר מכש"ט ס"י פט. סה"מ תרפ"ד ע' קצה ואילך. (29) ראה תניא ספ"א. (30) בסה"מ תשי"ד ע' 159: כל ישראל הכירו את הרע דוהמת קליפת מצרים וכאוות נפשם ברחו מן הרע. ואף שיציאת מצרים ה' מצד אתדל"ע — נגלה עליהם ממה"מ הקב"ה — מ"מ ההתעוררות לברות מן הרע באה מצד נפח"א שלהם, והגילוי דנגלה עליהם פעל בהנה"ב (אוה"ת בא ע' רצג). (31) אחרי יג, ג. וראה תור"ב, פרש"י ורמב"ן עה"פ. רמב"ם ה' מלכים פ"ה ה"ח. (32) ראה תניא פמ"ז. ובהנמסו במכתב עש"ק י"א ניסן התש"ד"מ הערה ד"ה יצי"מ (הגש"פ הנ"ל ע' תשנז). (33) מיכה ז, טו. (34) ראה פת"ח שער חג המצות פ"ז (בד"ה מהר"י ז"ל). אוה"ת נ"ך עה"פ סק"ז-ח (ע' תפז). (35) זכרי' יג, ב. (36) ראה אגה"ק סו"ס כו. (37) ספר "משנה תורה" (שמו אשר קרא לו המחבר, וטעמו עמו — הקדמת הרמב"ם לספרו קרוב לסופה) סיום וחותם ה' מלכים. (38) ישעי' יא, ט. (39) שמור" פט"ו, יא. (40) תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"י א"ח סקנ"ה ס"א ושי"ב. (41) ראה לקו"ת לוי"צ — אגרות (ע' קצז).